

עין משפט גר מצוה

א ממי פ"ד מהלכות עבדות יו"כ ה' כ:
ב ב מ"י ט"ז פ"ב ה' ו:
ג (מ"י) ט"ז פ"ב ה"ב ג:

רבינו הגאון

יעמד חי, עד מתי יהא זקוק להיות חי עד שעת מתן דמו של חבריו דברי ר' יהודה. דייק מדקתני של חבריו מכלל שיהיה לו חבר בהגדלה ותבאר שזה לוי' וזה לעזאזל. ר' שמעון אומר עד שעת ורוד דברים. כלומר, עד שיתורה עליו שאפילו לא הגדיל עליו ולא היה לו חבר בגדול שבו. במאי פליגי כדתינא בכפרת דבריה הכתוב מדבר כי פשוטה היא. שאלו את ר' עקיבא עלה הגדיל הכתוב בו לה' בשמאל, ונתברר העומד בשמאלו בגבור הוא חטאת לה' ושל ימין לעזאזל כו'. ותירצנה הכי מהו שיחזור (השערי) של שמאל לימין, והגדיל של שמאל לימין שנמצא הגדיל שהוא לה' בימין ויניחהו על (השערי) שהחזירו לימין. ואמר להו אל תתנו מקום למינים לרדות. כלומר כיון שתעשו כן, יאמרו כי עזאזל שבו אחת היא, מיהו ין אחת גדולה לפיך הוצרך לכבדו בימין שהיו משוכחות, והן אינן יודעות כי גודלה הקב"ה הן, ואין להם לרהור על זה. ת"ש ועשו חטאת הגדול עושה חטאת ואין השם עושה חטאת. פ"י (א"י) קריאתה על השעיר שם חטאת בלא גורל קובעוהו חטאת אלא הגורל קובעו, שנאמר והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגדול לה' ועשאו חטאת. כלומר עליית הגדול לה' הוא עשוהו חטאת.

תוס' ישנים

כ"כר בכפרת דמים הכתוב מדבר. והיה כי תאמרו לעלם (ו' ג) לנפש וידוי כפר השעיר השחט מנה להן כפרת דברים אף כן כפרת דברים, הא ללא כ"י יהודה. ור' יהודה היה יליף ליה מדמספיק לעיל ה"י הוא אומר והקריב ופיר עשו חטאת. ועין ל' נשמת הפי. א"כ כן בכפרת דמים. ולנפש שהיא כפרת דברים כדמסקתה לעיל מהקריב וכפר. י"ל דשקרי כפרה גדלה כהוא כפרת דברים כדמסקתה לעיל מהקריב וכפר. י"ל דשקרי כפרה גדלה כהוא כפרת דברים. א"כ א"כ א"כ א"כ ע"כ והרי"ה מביא. וקש"א להשגות מהם (כפרת) [ספרא] שפיר דלגתן. ואין השם עושה חטאת. ומי' (פ"ד) א"כ קרנות, ולאמר לה' חטאת כדמספיקהו לעיל, [ו] ודמספיקהו חטאת חטאת אלא שהגדיל הוא עושה חטאת. ומה במקום שלא קודש הגורף בו. ו"ל של (קדש) יקדש"ו השם בשאר מקומות מלך וכו', ומה במקום שקדש הגורל לא

בלא הגדלה אלא ודאי רבי יהודה היא ודריש יעמד חי כדי לכפר בו כיון שאם מנת המשמלה לא יוכל לכפר עוד בחזירו אלא ישפך הדם ודריש נמי לכפר עליו לשלח אותו שאם רוזה לשלח אותו אינו יכול לשלחו אלא אם כן כפר בחזירו המשמלה וכיון דלר' יהודה מיעבדי אהדדי וזכרן להצטע שנים אחרים כל היכא דקרינן ביה ולקחו שני השעירים קרי ביה נמי ונתן על שני השעירים גוללות אצל לר' שמעון דדריש עד שעת כפרת דברים דלין תלוין זה בזה אלא שעיר המשמלה תלוי בזמעה שגופו ואם נשפך הדם לא ימות המשמלה אלא יתודה עליו כיון שהוא העשירי גוללות וא"כ אם כן תיקשי מי מציא אחר שלא בהגדלה ללא קרינן ביה ולקח את שני השעירים לא קרינן ביה נמי ונתן על שני מנאן למ"ד אליבא דר' יהודה דהגדלה לא מעבדי וי"ל דאיכא למימר הא דישפך הדם כשמת המשמלה לאו היינו משום הגדלה אלא משום דבעינן ולקח את שני השעירים שהיו יקחין כאלה א"י כיון דהוקצבו כבר כאלה אם מת אחד מהן גם השני ידחה לבק רינן להצטע אחרים וכיון דלא שני דלא מייתי אחרים מגדיל עליהם למנזה ולר' שמעון למנזה נמי לא כיון דסבידא ליה דלינו מציא אלא אחד און שיך צו הגרלה:

כ"כר בכפרת דמים הכתוב מדבר. והיה כי תאמרו לעלם (ו' ג) לנפש וידוי כפר השעיר השחט מנה להן כפרת דברים אף כן כפרת דברים, הא ללא כ"י יהודה. ור' יהודה היה יליף ליה מדמספיק לעיל ה"י הוא אומר והקריב ופיר עשו חטאת. ועין ל' נשמת הפי. א"כ כן בכפרת דמים. ולנפש שהיא כפרת דברים כדמסקתה לעיל מהקריב וכפר. י"ל דשקרי כפרה גדלה כהוא כפרת דברים כדמסקתה לעיל מהקריב וכפר. י"ל דשקרי כפרה גדלה כהוא כפרת דברים. א"כ א"כ א"כ ע"כ והרי"ה מביא. וקש"א להשגות מהם (כפרת) [ספרא] שפיר דלגתן. ואין השם עושה חטאת. ומי' (פ"ד) א"כ קרנות, ולאמר לה' חטאת כדמספיקהו לעיל, [ו] ודמספיקהו חטאת חטאת אלא שהגדיל הוא עושה חטאת. ומה במקום שלא קודש הגורף בו. ו"ל של (קדש) יקדש"ו השם בשאר מקומות מלך וכו', ומה במקום שקדש הגורל לא

יעמד חי. על כרחק ללמדנו שאם מת אחת כריץ להצטע אחר דאי לא למאי אתא אם מאמר שלא שלחנו עד לאחר מתן דמים ליכתוב יעמד לפני ה' לכפר עליו חי למה לי אלא שאם מת כריץ להצטע אחר: ועד מתי הוסיפו להיות חי עד שעת מתן דמים של חזירו דכתיב לכפר עד שיכפר דמו של חזירו אצל משעת מתן דמים ואלין אע"פ שעדיין לא התודה לפי סדר המקראות וכלה מכפר וגו' (ויקרא טו) וסמך אהרן וגו' אם מת אין כריץ אחר אלמלא וידוי לא מעבדי: רבי שמעון אומר כו'. כדפריש טעמא לקמן. ואני שמעתי ואזודו לטעמייהו בהגדלה מיעבדי ולא מיעבדי ואני אפשר להעמידה: וכן הוא אומר וכלה מכפר את הקודש. הוא מתן דמים והקריב את השעיר הדי עד כאן כריץ להיות חי: לכפר עליו. בכפרת המוטלת עליו הכתוב מדבר והוא הוידוי: עלה בשמאל גורל שם: אל תתנו מקום לצדוקים. תלמידים ו החולקים על התורה לרדות ולמשול בהן לקחם אמתם דברים שאמרו לפי רצונם הם עושים הכל: הא לאו הכי מהדרינן ליה והוא אמרת הגדלה מעבבא וכיון דקבעתיה שמאל היכי מהדרינן ליה אמר רבא הכי קאמרי עלה הגדול בשמאל מהו שיחזירו לו ולשעירו לימין אמר להם אל תתנו מקום לצדוקים לרדות ת"ש אילו נאמר את השעיר אשר עליו הייתי אומר יניחנו עליו ת"ל עלה כיון שעלה שוב אינו צריך למאי אילימא למצוה מכלל דהנחה מצוה נמי לא אלא לא לעבד ושמע מינה הגדלה מעבבא הנהא לא מעבבא אמר רבא הכי קאמר אילו נאמר אשר עליו הייתי אומר יניחנו עליו עד שעת שחיטה ת"ל אשר עלה כיון שעלה שוב אינו צריך ת"ש ועשוהו חטאת (הגדול) ועשוהו חטאת שייכול והלא דין הוא ומה במקום שלא קודש הגדול קודש השם המקום שקודש הגדול אינו עושה חטאת ואין השם עושה חטאת

לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח
לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח
כשם שחטאת קובעת לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח

כשם שחטאת קובעת לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח
לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח

לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח
כשם שחטאת קובעת לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח

לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח
כשם שחטאת קובעת לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח

לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח
כשם שחטאת קובעת לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח

לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח
כשם שחטאת קובעת לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח

לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח
כשם שחטאת קובעת לעולה ואחד חטאת בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה זו לחטאת (ס) כהן ששנינו שהגדול קובעין אינו דין שהשם קובעין:
סח

אחת חטאת ועל אכן אחת עולה והיטול עליה בגורל, לא מצינו שהגדול קובעין ואם רצה לשתתף חטאת בידו (וחולין ט) דק"ל אין הקני תמפרשות אלא או בלקיחת בעלים או בעשיית כהן (קדושין טו). קודש השם. אם אמר בשעת לקיחה זו לחטאת זו לעולה הוקצבו ואם שניה פסול (טו) דמאחר שפירש זה לחטאת זה לעולה אם שניה פסול, דמצי (דברים כג) מוצא שפירש תשזור, אלמלא שם קבע, ואם משנה נמצאת חטאת למעלה ועולה למטה (וחולין טו). מקום שקודש הגדול. דמצי ונתן אהרן וגו' (קדושין טו). תלמוד לומר. שנה עליו לעבד (טו).

- 1. והשעיר אשר עלה עליו הגדיל לעזאזל יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אותו לעזאזל המדבר:
2. וככה מדבר את הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח והקריב את השעיר הקדש:
3. והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגדיל לך וקשאו קשאת: ויקרא טו ט

- (א) הש"ס ד"ה כיון שעלה כו' ואחר לעזאזל היכי מהדר ליה והוא שבו אינו כריץ: (ב) ד"ה קודש השם כו' לחטאת הכ"י והח"כ מה"י מקום שקודש הגדול כיון שמצינן שהגדול קובעין כו':

- (א) ר"ש ד"ה כיון שעלה וכו' ואחר לעזאזל כהן מה"י והח"כ מה"י מקום שקודש הגדול כיון שמצינן שהגדול קובעין כו' ועי' ש"י: